

COMUNICATO n. 696 del 24/03/2021

Traduzione in cimbri

Stòrege provintziàl foto arkìf: dise di naüing bestimmung

Dar stòrege provintziàl foto arkìf, zuargètt dar Sovraintendéntz vor di kulturàl sachandarn, iz a gântz a groazar haltar vo mearar baz an mildjù un an halm foto, auzgetoalt in 53 font boda gian von djardar achthundart sin haüt zo tage, pitt pildar vo hundartar autör boda hãm gètt daz soi zo schraiba di stòrdja vodar fotografia in Trentino, zbisnen disan, dar Giovanni Battista Unterveger, di prüadar Pedrotti un Flavio Faganello. 'Z soinz pildar zuargelekk sin von djar Zbuantzekh pinn zil zuarzohalta bazta ågeat dar vüarom un dena vil gekhreschart in di lesth djardar ankunto azta soin khent ågenump mearare groaze arkìf un sãmmelung, ditza nå in naüing gesetz un in interèss boda iz khent hërta mearar in dise djar vor da stòrege fotografia azpe kulturàl sachan. D'akòrdo pinn strategesche Plãn vürzovüara di fotografia in Beleschlãnt, da provintziàl Djunta, nå in sèll boda hatt khött dar asesór vor di schual, di universitét un kultür, Mirko Bisesti hatt ågenump di naüing bestimmung zo maga zoang in laüt disan schatz darzuar soinda o khent detzidart di naüing regln baz z'ala un di naüing rècht zo maga düppln disan matardjal. Alle dise naüige regln soin khent gezoaget atz 19 von lentz von asesór Mirko Bisesti, von verantwortlich Franco Marzatico, von dirèktor von Amt vor di stòrege-kulturàl sachandarn Luca Gabrielli un vodar funtzionardja vodar sovraintendéntz Katia Malatesta, regln boda hãm in zil zo macha allz mearar ainfach un zo macha khennen pezzar un zuargian destrar in arkìf, boda mocht khemmen gehalten, nèt lai azpe an institut boda haltet da kunt di sachandarn, ma übarhaup an zentrum boda helft zo macha khennen 'z gebizza.

“Dar zil – hatta khött dar asesór vor di kultür – iz dar sèll zo macha khennen disan groaz schatz vo foto, machan azta di laüt mang zuargian, un gem mearar vèrt disan bichtege arkìf boda innhaltet tausankhtar un tausankhtar foto, machante az saibe hërta mearar an strumént zo gedenkha bazta iz gest, un darzuar machan krescharn un nemmen toal in sachandarn”.

Dar stòrege provintziàl foto arkìf, zuargètt dar Sovraintendéntz vor di kulturàl sachandarn, iz a gântz a groazar haltar vo mearar baz an mildjù un an halm foto, auzgetoalt in 53 font boda gian von djardar achthundart sin haüt zo tage, pitt pildar vo hundartar autör boda hãm gètt daz soi zo schraiba di stòrdja vodar fotografia in Trentino, zbisnen disan, dar Giovanni Battista Unterveger, di prüadar Pedrotti un Flavio Faganello. 'Z soinz pildar zuargelekk sin von djar Zbuantzekh pinn zil zuarzohalta bazta ågeat dar vüarom un dena vil gekhreschart in di lesth djardar ankunto azta soin khent ågenump mearare groaze arkìf un sãmmelung, ditza nå in naüing gesetz un in interèss boda iz khent hërta mearar in dise djar vor da stòrege

fotografia azpe kultùral sachan. D’akòrdo pinn strategesche Plån vürzovüara di fotografia in Beleschlânt, da provintziàl Djunta, nà in sèll boda hatt khött dar asesór vor di schual, di universitét un kultùr, Mirko Bisesti hatt ågenump di naüing bestimmung zo maga zoang in laüt disan schatz darzuar soinda o khent detzidart di naüing regln baz z’ala un di naüing rècht zo maga düppln disan matardjal. Alle dise naüige regln soin khent gezoaget atz 19 von lentz von asesór Mirko Bisesti, von verantwortlich Franco Marzatico, von dirèktor von Amt vor di stòrege-kultùral sachandarn Luca Gabrielli un vodar funtzionardja vodar sovrintendéntz Katia Malatesta, regln boda hãm in zil zo macha allz mearar ainfach un zo macha khennen pezzar un zuargian destrar in arkif, boda mocht khemmen gehalten, nèt lai azpe an istitut boda haltet da kunt di sachandarn, ma übarhaup an zentrum boda helft zo macha khennen ’z gebizza. “Dar zil – hatta khött dar asesór vor di kultùr – iz dar sèll zo macha khennen disan groaz schatz vo foto, machan azta di laüt mang zuargian, un gem mearar vèrt disan bichtege arkif boda innhaltet tausankhtar un tausankhtar foto, machante az saibe herta mearar an strumént zo gedenkha bazta iz gest, un darzuar machan krescharn un nemmen toal in sachandarn”.

Di Provìntz durch disan bege nimp garade toal afte rede bia ma mage nützan frai di pildar von kultùr schatz. Di naüing bestimmung, defätte, khön hoatar ke di Provintziàl Sovrintendéntz mage lazzan nützan di pildar boda soin zuargehalten in foto Arkif durch frai litzentze.

Dise bèkslom mindarn ploazez di tariffan zo maga nützan dise pildar un zo magase düppln, haltante kunt ke est makmaz tüan pinn naüing tèknolodjie, un lekk vür zo maga vortnemmen alle di rècht azza khemmatn genützt vor kulturàln odar bizzschaft zil, un z’zala gântz bintsche azzatn khemmen genützt vor komertzièlln ziln o.

Dar provedimént nimp å daz sèll boda in di vorgånatn djar hatt getrakk a livèll natzionàl zo bèksla in kòditze gehozt "Codice dei beni culturali e del paesaggio", boda gitt gântz bintsche spreutz zo maga nützan un auzzogeba di pildar in akòrd pinn hèrtzliche kultùral khempf boda iz khennt vürgetrakk von laüt von movimént “Fotografie libere per i beni culturali. Dar tèma zo lazza nützan frai di pildar azpe eppaz boda mage gem a guata hilfe dar kultùr arbat geleck drinn in plån boda khint khött Recovery Plan iz haüt mearar baz nia aktuèll. Da didjitàl rivolutziong, di naüing teknolodjie un di naüing media hãm starch gebèkslt bia zo macha un bia auzzogeba di fotografia, ditza hatt gebèkslt bia ma komportartze un bia ma sekse, saiz aniaglaz sèlbart saiz azpe khnopf laüt un geat pittnãndar pittar kultùr vodar offegen bizzschafft un pinn OpenAccess in kultùral schatz; vor ditza dar provintziàl stòrege foto Arkif lekkse in linea pinn internatzionalegen pestn pratike boda gian zuar in nützan hërta mearar frai, in toaln pitt alln un machan bizzan in mearar laüt boma mage, allz da sèll boma hatt, boma boazt un boma tüat, nèt lai zbisnen studjös vodar gântzan bèlt, ma pitt alln in pürgar un ditza khint guat o vor di kultùral un kreatif firme, vil vert augelekk vo djunge.

An earsta sichra esperientz zo lazza nützan frai di pildar von Arkif iz sa drã zo khemma gemacht, pittar mittarbat zbisnen Sovrintendéntz un provintziàl prèss Amt: dòpo simmhundart djar sidar azta iz gestorbet Dante Alighieri, barta khemmen gemacht vor imen a virtüal auzlegom boda bart zoang in monumént boden hatt gemacht di statt vo Tria abegenump vo mearare fotògrafe.

Skèda

Dar provintziàl storege foto Arkif haüt roatet mearar baz **an mildjù un an halm** pildar, di mearastn vo disan gian å **in Trentino**, soine auzseng stòresch, umbèlteg, vèlteg, antropologesch, sotziàl ekonomisch, kultùral un von lem vo alle tage; darzuar in sovl pildar boda zoang in **kultùral schatz** vodar Provìntz soinda di profesionàln arkif vo trentinar un nèt trentinar fotògrafe boda soin khent geschenkht vo istitutziongen un åndre emtar, sãmmelung vo fotografian un kartolin. Dar schatz iz gemacht pitt font vodar autonóme Provìntz vo Tria un åndre font boda soin gest vo åndre laüt. Allar dar matardjal iz getoalt in **53 font** boda innhaltn mearare sachandarn: vo kompakte sãmmelung vo bintsche tòkkn, azpe di fotografian boda ågian di arbat vo spionaggio afte trentinar pèrng boda hatt gemacht dar Giuseppe Colpi, sin atz profesionàln arkif vo fotògrafe un famildje azpe dar studio Bosetti (294.000 tòkkn) dar arkif von prüadar Pedrotti (115.000 foto) von Flavio Faganello un von Rodolfo Rensi (poade vo mearar baz 400.000) von fotògrafo Luciano Eccher (130.000

tòkkn) drinn soinda o tausankhtar stòrege foto bosa hãm sèlbart gesàmmlt. Zbisnen in sàmmlung vo kartolìn, bichte izta da sèll zuargelekk von Roberto Mazzalai ummana von groazarstn un von pestn vor in Trentino pitt mearar baz 16.000 tòkkn gedrukht von hundartar lokàln editör un von bichtegarstn firme.

Zo bizzasan mearar makma gian afte wwebsait:

<https://www.cultura.trentino.it/Archivio-fotografico-storico>

kontätte: afs@provincia.tn.it

Alle di pildar da gekhluppet soin zuargett pitt litzentz Creative Commons [CC BY-NC](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Übarsetzt von Schaltarle vor di zung von Toalkamou vodar Zimbar Hoachebene

(Traduzione a cura dello Sportello linguistico della Magnifica Comunità degli Altipiani Cimbri)

(cdt)